

हिमसंस्कृतवार्ताः

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

12.08.2024 चन्द्रवासरः वि.सं. २०८० श्रावणशुक्ल अष्टमी श्रावण २८ प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-४ ■ वर्ष-३ ■ अङ्क-२९०

पेरिस् ओलम्पिकक्रीडायाः सम्पन्नता, भारतेन एकं रजतपदकं पञ्चकांस्यपदकानि च प्राप्य एकसप्ततितमं स्थानं प्राप्तम्

हिमसंस्कृतवार्ताः। सप्ताहत्रयं यावत् रोमाञ्चकारिणां क्रीडाकार्यक्रमाणां अनन्तरं पेरिस् ओलम्पिकक्रीडायाः रात्रौ सम्पन्नता जाता। समापनसमारोहस्य आरम्भः भारतीयसमयानुसारं रात्रौ सार्धं द्वादशवादनं आसीत्। अस्मिन् काले अशीतिः सहस्राणि प्रेक्षकाः अस्मिन् क्रीडाङ्गणे उपस्थिताः आसन्। समापनसमारोहे अष्टाविंशत्युत्तरद्विसहस्र तमे वर्षे लॉस एजिलिस नगरे आगामि ओलम्पिकक्रीडायाः आयोजनसमित्यै ओलम्पिकध्वजः समर्पितः। अस्यां ओलम्पिकक्रीडायां भारतं एकं रजतपदकं पञ्चकांस्यपदकानि च प्राप्य एकसप्ततितमं स्थानं प्राप्तवान्। मनुभाकरः कांस्यपदकं प्राप्य अस्मिन् ओलम्पिकक्रीडायां भारताय प्रथमं पदकं दत्त्वा ऐतिहा निर्माणं कृतवती। सा ओलम्पिक क्रीडायां पदकं प्राप्तवती प्रथमा महिला अस्ति। सा सरबजोतसिंहेन सह १० मीटर्मिश्रितदलयुक्त लक्ष्यभेद स्पर्धायां अपरं कांस्यपदकं प्राप्तवती, एकस्मिन् एव ओलम्पिकक्रीडायां पदकद्वयं प्राप्तवती प्रथमा महिला इति नूतनं अभिलेखं च कृतवती।

सुभाषितम्

दुर्बलस्य च यच्चक्षुः
मुनेराशीर्विषस्य च।
अविषह्यतमं मन्ये
मा स्म दुर्बलमासदः॥

(महाभारत, शान्तिपर्व- ११/१४)

भावार्थः- दुर्बल मनुष्य, तपस्वी मनुष्य और विषधर सर्प- इन सभी की दृष्टि असह्य होती है, अतः किसी ऐसे को कभी भी पीड़ित नहीं करना चाहिए।

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

भारत-मालदीवयोः च सहकार्यं पारम्परिकभूमिकायाः परं याति - डॉ. सुब्रह्मण्यम जयशंकरः

हिमसंस्कृतवार्ताः। विदेशमन्त्रिणा डॉ. सुब्रह्मण्यम जयशंकरेण प्रतिपादितं यत् प्रशासनं भारत-मालदीव-अन्य- क्षेत्रीय-जनानां लाभाय मालदीव-देशेन सार्धं घनिष्ठ सम्बन्धान् प्रति वचनबद्धं वर्तते। डॉ. एस. जयशंकरः त्रिदिवसीय यात्रायै मालदीव देशे वर्तते। तेनोदीरितं यत् भारत-मालदीवयोः च सहकार्यं पारम्परिकभूमिकायाः परं याति यतः मालदीवः हिन्दमहासागरक्षेत्रस्य प्रमुखः भागः अस्ति। मालदीवदेशे अङ्क-पुनर्प्राप्ति-परियोजनायाः अङ्क-तट-संरक्षण-परियोजनायाः च उद्घाटनं कुर्वन् डॉ. जयशंकरः अवोचत् यत् अस्माकं विकाससहकार्यस्य उद्देश्यं मालदीवदेशस्य जनानां जीवनस्य सर्वान् पक्षान् ज्ञातुं, तेभ्य लाभान् दातुं च उपायान् अन्वेष्टुं वर्तते। डॉ. जयशंकरेण राष्ट्रपतिनम् डॉ. मोहम्मद-मुइज्जु वर्येण समं सम्भाषणमपि विहितम्। तयोः मध्ये रक्षा-सुरक्षा सम्बद्ध सहयोग-सामुद्रिक सुरक्षायै संयुक्त-पदक्षेपानां विषये शान्ति-स्थिरतां च सन्धारयितुं तेषां हितानां विषये चर्चा जाता। डॉ. जयशंकरेण मालदीव-देशस्य अष्टाविंशति-द्वीपेषु, जल-स्वच्छता सम्बद्ध परियोजनानां अपि आभासीय-तन्त्रांशस्य उद्घाटनं कृतम्।

मोहम्मदयुनुस्वर्यः देशे अल्पसंख्यकसमुदायस्य उपरि आक्रमणानां घोरनिन्दां कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। बांग्लादेशस्य अन्तरिमसर्वकारस्य प्रमुखः मोहम्मदयुनुस्वर्यः देशे अल्पसंख्यकसमुदायस्य उपरि आक्रमणानां घोरनिन्दां कृतवान्। नोबेल पुरस्कारविजेता युनुस् महोदयः विरोधान्दोलनानां नेतृत्वं कुर्वन् छत्रैः सर्वेषां हिन्दू-इसाई-बौद्ध-परिवाराणां रक्षां कर्तुम् आग्रहं कृतवान्। संयुक्त राष्ट्र महासचिव अंतोनियो गुप्तेरेश इत्यस्य उप प्रवक्ता फरहान हकः बांग्लादेशे अल्पसंख्यकेषु आक्रमणमस्य

निन्दां कुर्वन् वर्ग-धर्मस्य कस्यापिः हिंसायाः विरोधमालक्ष्य संयुक्त राष्ट्रस्य प्रतिबद्धतां प्रकटितवान्। श्रीहकेन हिंसा प्रभावितानां हिन्दूनां अन्य अल्पसंख्यकजनानां च पुनर्वसोः सहायतार्थं संयुक्त राष्ट्रस्य वचनबद्धता प्रकटितास्ति। अस्मिन्नेव क्रमे प्रदर्शनकारिणः अल्पसंख्यकेषु आक्रमणमाधुत्य विशेष-प्रावधान अधिनियमानां निर्माणाय संसदि दशप्रतिशतमितानि आसनानि अल्पसंख्यकेभ्यः आवंटयितुं अथ च अल्पसंख्यक-संरक्षण विधेः विनिर्माणाय याचनां कुर्वन्ति स्म। अल्पसंख्यकैः सह मुस्लिम समुदायस्य सहस्राधिकजनैः अपि प्रदर्शने प्रतिभागिता कृता। अमेरिकायाः वाशिंगटने अपि ह्यः बृहद् संख्यायां प्रदर्शनकारिणः हिंस्रघटनां विरुद्धं प्रदर्शनं विहितवन्तः। अस्मिन्नेव क्रमे भारतीय मूलस्य अमरीकीय सांसदैः अमेरिकायाः विदेश-मन्त्रिणं एंटनी ब्लिंकेनं पत्रं विलिख्य बांग्लादेशे सज्जाते हिंस्र प्रभावित जनेभ्यः संसदि वादश्रवणस्य याचनां विहितवन्तः।

कृषि विज्ञान केन्द्र द्वारा कृषकेभ्यः प्रत्येकं मासे सक्रियरूपेण तेषां लाभानां विषये जागरुकं कर्तुं च सूचना दातव्या-प्रधानमन्त्री

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्र-मोदिना नव दिल्लीस्थे भारत-कृषि अनुसन्धान-संस्थाने जलवायुसमेकित उत्पादाधारितानां सस्यानां नवोत्तरैकशत प्रकारकाणि सस्यबीजानि प्रख्यापितानि। एतेषु नवोत्तरैकशतबीजेषु चतुस्त्रिंशत् क्षेत्रीय तस्यानि सप्तविंशतिः उद्यानशस्यानि समेत्य अन्य शस्यबीजानि सम्मिलितानि सन्ति। कृषि-शस्येषु द्विदलम्, ईक्षु, कर्पासं चेत्यानन् शस्यानां समेत्य विविध शस्यानां बीजानि सन्ति। एतदतिरिच्य उद्यानशस्येषु फलानि शाकानि पुष्पाणि औषधीय पादपाः च सम्मिलिताः सन्ति। अवसरेस्मिन् प्रधानमन्त्रिणा कृषकैः वैज्ञानिकैः च सार्क परिचर्चा विहिता। एतेषु विषयेषु परिचर्चा कुर्वन् प्रधानमन्त्री कृषि क्षेत्रेषु अपि मूल्यवर्धनस्य महत्त्वं सबलं प्रतिपादितवान्। कृषकैः प्रतिपादितं यत् एतानि नवीनानि शस्योत्पादकानि बीजानि अत्यधिकानि लाभदायकानि भविष्यन्ति। यतोहि एतानि बीजानि तेषां कृषि-व्यये न्यूनीकरणं करिष्यन्ति। सममेव पर्यावरणस्य अपि संरक्षणं करिष्यन्ति। असौ प्राकृतिक-कृषेः लाभानि समेत्य जैविक कृषि प्रति जनानां संवर्धित-विश्वासस्य विषये अपि परिचर्चा विहितवान्। असौ प्रोक्तवान् यत् जनाः जैविक-खाद्य-पदार्थानाम् उपभोगस्य याचनां कुर्वन्ति। कृषकैः प्राकृतिक-कृषिमाधुत्य प्रशासनद्वारा विहितानां पदक्षेपानां प्रशंसा अपि कृता। प्रधानमन्त्री परामर्श यच्छन् प्रोक्तवान् यत् कृषि विज्ञान केन्द्र द्वारा कृषकेभ्यः प्रत्येकं मासे सक्रियरूपेण तेषां लाभानां विषये जागरुकं कर्तुं च सूचना दातव्या।

उत्तराखण्डे 'चारधाम यात्रा मार्गे विभिन्नेषु स्थानेषु भूखलनेन वाहनानां गमनागमनं बाधितम्

हिमसंस्कृतवार्ताः। उत्तराखण्डे 'चारधाम यात्रा मार्गे विभिन्नेषु स्थानेषु भूखलनेन वाहनानां गमनागमनं बाधितम्। उत्तरकाशीमण्डलस्य गंगोत्री-राष्ट्रियराजमार्गे नेताला ज्ञानसु च समीपे भूखलनेन यातायातस्य मार्गाः अवरुद्धाः जाताः। यमुनोत्री राष्ट्रीयराजमार्गश्च अवरुद्धः। तत्रैव, चमोली जनपदे बद्दीनाथ राष्ट्रीयराजमार्गे भूखलनेन गमनागमनं प्रभावितमस्ति। अवधेयमस्ति यत् राज्ये प्रायः शतमार्गाः भूखलनानन्तरं निरुद्धाः जाताः।

HP Weather : हिमाचले विनाशस्य वृष्टिः, ऊनायां इनोवाकारयानं प्रक्षालितम्, ११ जनाः मृताः, सिरमौरे हनुमानमन्दिरं प्रक्षालितम्

सन्ति। सम्पूर्णे मण्डले भूस्खलनस्य कारणेन एते मार्गाः निरुद्धाः बाधितः भवति। यद्यपि नवमाइलसमीपे रात्रौ अवरुद्धः अयं मार्गः प्रातः एकदिशि उद्घाटितः, परन्तु पश्चात् पुनः महता मलिनतायाः कारणात् पुनः पुनः अवरुद्धः भवति अपरपक्षे कुम्हारड़ासमीपे धर्मपुरमण्डी एनएच अवरुद्धः। मण्डी-कुल्लू राष्ट्रीयमार्गः, पण्डोह-औट इत्येतयोः समीपे अपि बाधितं भवति। अपरपक्षे अस्य मार्गस्य विकल्पः मण्डी कटौलामार्गः अपि एकमार्गः अस्ति, प्रतिक्षणं च संकटं भवति। अस्य कारणात् जनाः यात्रां न कुर्वन्तु इति उपदेशः क्रियमाणः अस्ति। मौसमानुसारं सर्वेषां मार्गानाम् पुनर्स्थापनार्थं समयः भवितुं शक्नोति। अस्मिन् मण्डले अनेकेषु स्थानेषु गोशालासु, गृहेषु च क्षतिः भवति इति सूचनाः प्राप्यन्ते। तस्मिन् एव काले धर्मपुर-पधर-सिराजक्षेत्रेषु मण्डलस्य अधिकांशमार्गाः निरुद्धाः सन्ति। अपरपक्षे मण्डीनगरे अपि नगरस्य अनेकस्थानेषु जलप्रवाहस्य कारणेन जनानाम्, आपणिकानां च महती हानिः अभवत्।

सिरमौरस्य मार्कण्डनद्यां हनुमानमन्दिरम् प्रवाहितम्

सिरमौरमण्डले वर्षा निरन्तरं विनाशम् अकरोत्। वर्षाकारणात् अनेकेषु क्षेत्रेषु गृहेषु जलं प्रविशति स्म, भूक्षयस्य प्रकरणाः अपि ज्ञायन्ते स्म। वर्षाकारणात् नद्यः, प्रवाहाः च व्याप्ताः सन्ति येन विनाशः भवति। अस्मिन् क्रमे शनिवासरे अर्धरात्रे आरभ्य या वर्षा रविवासरे दिवसं यावत् अभवत् तस्यां रविवासरे प्रातःकाले मार्कण्डनद्याः उदयकारणात् बनकलाढीमकी-समीपे सद्यः एव निर्मितं हनुमान-मन्दिरं प्रक्षालितम् इति कथ्यते। वर्षाकारणात् भरमौर- पठानकोटराजमार्गे लघुस्खलनानि निरन्तरं भवन्ति स्म, राजमार्गस्य सुचारुतायै नियोजितयन्त्राणि तत्क्षणमेव राजमार्गं यातायातस्य कृते पुनः स्थापयन्ति स्म, जनानां कृते आश्रयं च प्राप्नुवन्ति स्म अपरपक्षे हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य बसयानानि चम्बामण्डलस्य तीसा, सलूणी, चकलु इति त्रिषु मार्गेषु मार्गस्य अवरोधनात् निरुद्धानि। मार्गरोधात् जनानाम् आवागमने समस्याः अभवन्। परन्तु सूचनां प्राप्य लोकनिर्माणविभागस्य यन्त्राणि श्रमिकाः च स्थलं प्राप्य अपराह्णे यातायातस्य मार्गाः सुचारुः कृत्वा जनान् आश्रयं प्रदत्तवन्तः। आकाशात् पतन्तः वर्षाबिन्दवः कृषकेभ्यः उद्यानपालकेभ्यः च उपशमम् अददन्। अधुना कृषकाः मक्काधान्यस्य उत्तमम् उत्पादनं प्राप्नुयुः इति आशां कुर्वन्ति। अपरपक्षे सेबस्य गुणवत्ताम् आकारं च वर्धयितुं उद्यानविभागस्य अधिकारिभिः प्रयत्नाः क्रियन्ते। समग्रतया एकतः मण्डले वर्षायाः कारणेन जनानां समस्याः वर्धिताः अपरतः कृषकाणां उद्यानपालकानां कृते च आश्रयं प्राप्तम्।

हिमसंस्कृतवार्ताः, 12 आगस्ता। हिमाचलप्रदेशे रविवासरात् अगस्तमासस्य १६ दिनाङ्कपर्यन्तं राज्यस्य अधिकांशक्षेत्रेषु वर्षाणां पीतसचेतना निर्गता अस्ति। चम्बा, काङ्गड़ा, मण्डी, शिमला, सिरमौरः इत्यादिषु पञ्चसु जनपदेषु केषुचित् क्षेत्रेषु रविवासरे जलप्रलयस्य सचेतना अपि कृता अस्ति। राज्ये २८८ मार्गाः निरुद्धाः सन्ति, पञ्चभिः राष्ट्रियराजमार्गैः सह सम्पर्कः अपि छिन्नः अस्ति। एतेन सह ४५८ विद्युत् परिवर्तकाः अपि स्थगिताः सन्ति।

ऊनायां जेजों-उपनद्याम् इनोवाकारयानं प्रक्षालितम्, ११ मृताः, एकः रक्षितः

सुखं कदा दुःखं भविष्यति इति पूर्वानुमानं कर्तुं न शक्यते। रविवासरे मण्डलमुख्यालयात् प्रायः १२ कि. मी. दूरे स्थितस्य देहलां-क्षेत्रस्य, तत्समीपस्थस्य भटोलीग्रामस्य च त्रयः परिवाराः एकत्र उद्धृताः। त्रयाणां परिवारानां १२ सदस्यान् वहन् इनोवावाहनं जेजोंक्षेत्रे प्रफुल्लित- उपनद्या आहतम् अभवत्। यस्य कारणात् कारयानेन गच्छन्तः ११ जनाः मृताः। यदा एकः युवकः उद्धारितः अभवत्। त्रयः परिवाराः एकस्य बन्धोः विवाहसमारोहे भागं ग्रहीतुं जेजोंसमीपे मेहरोवालग्रामं गच्छन्ति स्म। परन्तु मार्गे मृत्युः तान् प्रतीक्षते इति ते न जानन्ति स्म। अस्यां दुर्घटनायाम् उद्धारितः युवकः दीपकः समीपस्थे चिकित्सालये चिकित्सां कुर्वन् अस्ति।

एसडीएम-कार्यालयः जयसिंहपुरं जलमग्रम्

शनिवासरात् आरभ्य काङ्गड़ाजनपदे वर्षा विनाशम् अकरोत्। प्रचण्डवृष्ट्या सम्पूर्णं मण्डलं जले सिक्तं भवति। वर्षाकारणात् शिमला-मटौर-चतुर्मुखः बहुषु स्थानेषु गुहायां गतः अस्ति। एतदतिरिक्तं निर्माणाधीनराजमार्गे निर्मिताः बहवः जलनिकासीपुलिकाः अपि पतनस्य स्थितिं प्राप्तवन्तः। वर्षाजलस्य कारणेन एसडीएम कार्यालयस्य जयसिंहपुरस्य परिसरः पूर्णतया तडागः जातः अस्ति। अस्य मण्डलस्य नद्यः, धाराः च पूर्णतया व्याप्ताः सन्ति, येन जनानां मध्ये आतङ्कस्य वातावरणं वर्तते। रात्रौ यावत् मण्डले प्रचण्डवृष्टिः, विद्युत्प्रवाहः च अभवत्, येन अनेकानि क्षेत्राणि अन्धकारमयानि अभवन्।

मण्डीजनपदे अत्यधिकवृष्ट्या द्वौ राष्ट्रीयराजमार्गसहितौ १०० मार्गाः बाधिताः

मण्डीजनपदे प्रचण्डवृष्टेः कारणात् द्वाभ्यां राष्ट्रीयराजमार्गसहितौ सर्वे प्रमुखाः मण्डलमार्गाः सन्ति। एनएच मण्डी कुल्लू विभिन्न स्थानेषु पुनः पुनःनिरुद्धाः

किन्नौरै राष्ट्रीयराजमार्गः निरुद्धः स्पीतिः च राज्यात् विच्छिन्नः

किन्नौरमण्डलस्य पूहखण्डस्य अन्तर्गतं काहकैन्वी- इत्यत्र अत्यधिकवृष्ट्या राष्ट्रीयराजमार्गः निरुद्धः अस्ति। मेघविस्फोटस्य कारणेन मार्गे मलिनावशेषः पतितः। तस्मिन् एव काले स्पीतिः रात्रौ एव देशस्य शेषभागेभ्यः विच्छिन्नः अस्ति। राष्ट्रीयराजमार्गस्य निरुद्धत्वात् जनाः पदातिः गन्तुं बाध्यन्ते।

चम्बायां गृहं पतितम्, प्रमुखा दुर्घटना निवारितः, वाहनस्य उपरि शिलाः पतिताः

प्रचण्डवृष्ट्या जनानां समस्याः वर्धिताः सन्ति। अत्यधिकवृष्टेः कारणात् चुराहमंडलस्य ग्रामपंचायते भराड़ायां चिररात्रौ भागसिंहः पुत्र सरबनः, कोल्लाग्रामस्य काष्ठमृत्तिकयोः गृहं पतितम्। परिवारस्य सदस्याः अन्यस्मिन् कक्षे आसन् इति कारणेन महती दुर्घटना परिहृता। अपरपक्षे सिंहूता-लाहडु-मार्गे पीनियाले वाली मातामन्दिरस्य समीपे भूस्खलनात् पाषाणानां पतनेन वाहनस्य क्षतिः अभवत्। सौभाग्यं यत् याने कोऽपि नासीत्, अन्यथा महती दुर्घटना भवितुम् अर्हति स्म।

चौपाले सेबवृक्षाः अन्यानि सस्यानि च नष्टानि

उपमण्डलचौपाले वर्षाकारणात् नद्यः नालिकानां च जलस्तरः वर्धितः अस्ति। अस्य कारणात् अत्र जलप्लावनक्रमः न निवर्तते। शनिवासरे रात्रौ ग्रामपञ्चायतपौडियायां जलप्रलयेन सेबस्य उद्यानानि अन्यानि च नगदसस्यानि पूर्णतया नष्टानि सन्ति। ग्रामपञ्चायतपौरिया, तहसील नेरवा इत्यस्य अन्तर्गतं ग्रामे धनगे अत्यधिकवृष्ट्या भूस्खलनं जातम्। चेतारामः पुत्रः गङ्गियारामस्य सेबस्य प्रायः २०० पेटिकाः उद्धृत्य शालायां स्थापिताः नालिकायां प्रक्षालिताः अभवन्। अनेकेषाम् उद्यानपालकानां सेबवृक्षाः नष्टाः अभवन्। भूस्खलनस्य कारणेन मुख्यमार्गः नेरवा- क्यारनु- रणवी, कोटी-सराह-मोटरमार्गस्य अतिरिक्तं सर्वे संयोजकमार्गाः अपि अवरुद्धाः सन्ति।

उचितक्षतिपूर्तिः मिलेत्

प्रभाविताः जनाः अवदन् यत् यदा वयं उद्यानं दृष्टवन्तः तदा प्रचण्डः आघातः अभवत् तथा च सर्वे वनस्पतयः नष्टाः अभवन् अधुना तेषां पुनर्स्थापनार्थं वर्षाणि यावत् समयः स्यात्। ते अवदन् यत् वयं कृषकाः आवर्षं बालकवत् अस्माकं उद्यानानां पालनं कुर्मः, अद्य यत् किमपि घटितं तत् महती हानिः एव। इदानीं वर्षेषु एतस्य क्षतिपूर्तिः कर्तुं न शक्यते। सः अवदत् यत् वृक्षस्य निर्माणार्थं परिश्रमस्य आवश्यकता भवति। मालीजनाः अवदन् यत् सेबस्य धनस्य गणितं पूर्वमेव परिपाल्यते, कस्मात् अपि ऋणं गृहीतम्, तत् ऋणमपि परिशोधितव्यम् अस्ति। प्रधानग्रामपञ्चायतपौडियां तपेन्द्रमोहनशर्मा इत्यनेन प्रशासनात् आग्रहः कृतः यत् प्रभावितजनानां समुचितं क्षतिपूर्तिः करणीयः तथा च द्वयोः वाहनमार्गयोः शीघ्रं पुनर्स्थापनं करणीयम् येन क्षेत्रे अटिताः सहस्रशः पेटिकाः सेबविपणिं प्राप्तुं शक्नुवन्ति। अपरपक्षे एसडीएम चौपाल हेमचन्द्रः वर्मा इत्यनेन उक्तं यत् तहसीलदार नेरवा इत्यनेन क्षतेः आकलनाय निर्देशाः दत्ताः, सेबवृक्षाणां क्षतिं मूल्याङ्कनं कृत्वा सर्वेषां प्रभावितानां जनानां मूल्याङ्कनं कृत्वा नियमानुसारं क्षतिपूर्तिः दीयते।

HPCM : सिरमौरे राज्यस्तरीयव्यसननिवारणं पुनर्वासकेन्द्रं च निर्मितं भविष्यति- मुख्यमंत्री

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। राज्यसर्वकारः सिरमौरमण्डलस्य पच्छाद् उपमण्डलस्य कोटला-बड़ोगे राज्यस्तरीय आदर्श- व्यसननिवृत्ति- पुनर्वासकेन्द्रं स्थापयिष्यति। एतत् व्यसननिवृत्तिकेन्द्रं मादकद्रव्यव्यसनेन पीडितानां जनानां सहायतां करिष्यति, तेषां च मादकद्रव्याश्रयात् पुनः प्राप्तुं पुनः आत्मनिर्भरतया सह समाजे सुखदं स्वस्थं च जीवनं यापयितुं साहाय्यं करिष्यति। मादकद्रव्यव्यसनस्य निवारणाय सर्वकारस्य प्रतिबद्धतायां बलं दत्त्वा मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारेण मादकद्रव्यस्य व्यसनात् उद्धारस्य उद्देश्यं कृत्वा युनः मादकद्रव्याणां संकटानां विषये अवगताः कर्तुं विविधानि पदानि कृतानि। सः अवदत् यत् अद्यतनयुगे युनां मादकद्रव्याणां दूरं स्थापयितुं बृहत्तमं आह्वानं वर्तते। सः अवदत् यत् समाजेन मादकद्रव्यव्यसनेन पीडितानां जनानां मनोबलं अपि वर्धयितव्यं येन ते दृढेच्छया मादकद्रव्यस्य दुरुपयोगं त्यक्तुं शक्नुवन्ति। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुकुः अवदत् यत् ग्राम्य-नगरीयक्षेत्रेषु कृत्रिम-औषधानां सेवनं निवारयितुं व्यसन-निवृत्ति-केन्द्राणि व्यापकरणनीत्याः भागाः सन्ति। सः अवदत् यत् नाशमुक्तिकेन्द्रस्य उद्देश्यं एकस्मिन् परिसरे विस्तृताः सेवाः प्रदातुम् अस्माद् संकटात् उत्पद्यमानानां गम्भीराणां सामाजिकस्वास्थ्यविषयाणां निवारणं भवति। व्यसननिवृत्तिकेन्द्रे कक्षाः, शौचालयस्य, भोजनस्य व्यवस्था, मनोरञ्जनस्थलं, पुस्तकालयः, व्यायामशाला, क्रीडायाः, ध्यानस्य, योगस्य च सुविधाः अपि प्रदत्ताः भविष्यन्ति। एतस्य अतिरिक्तं कौशलविकासः व्यावसायिकप्रशिक्षणं च आन्तरिकचिकित्सा, भोजनं, वस्त्रं, वस्त्रप्रक्षालनशाला चेत्यादीनां आवश्यकसेवानां च व्यवस्था भविष्यति। सः अवदत् यत् एतस्य समग्रपद्धतेः उद्देश्यं मादकद्रव्यव्यसनिनः कृते महत्त्वपूर्णसमर्थनपुनर्वाससेवानां मानकीकरणं भवति। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् अस्मिन् केन्द्रे मादकद्रव्यव्यसनेन सह संघर्षं कुर्वतां पुरुषाणां महिलानां च कृते १०० शय्यानां सुविधा भविष्यति। अस्य केन्द्रस्य उद्देश्यं राज्यस्य युनः मादकद्रव्यात् दूरं स्थापयितुं समाजे सकारात्मकं योगदानं सुनिश्चितं कर्तुं च अस्ति। व्यसननिवृत्तिकेन्द्रस्य कृते चयनितं स्थलं १५७ बीघा, ०७ विघा च विस्तृतम् अस्ति। अत्र विद्यमानभवनानां पुनः उपयोगः लघुपुनर्स्थापनेन सह कर्तुं शक्यते, अतिरिक्तमूलसंरचनायाः अपि योजना अस्ति। कार्यं अग्रे नेतुम् विस्तृतपरियोजनाप्रतिवेदनस्य (DPR) निर्माणस्य दायित्वं लोकनिर्माणविभागाय न्यस्तम् अस्ति। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुकुः अवदत् यत् अस्य केन्द्रस्य स्थापना मादकद्रव्यस्य दुरुपयोगस्य निवारणाय, एतादृशान् जनान् मुख्यधारायां आनेतुं च सर्वकारस्य प्रतिबद्धतां दर्शयति। सः अवदत् यत् विस्तृतपरियोजनाप्रतिवेदनस्य (डीपीआर) अन्तिमरूपं प्राप्तस्य अनन्तरं राज्यसर्वकारः आदर्शव्यसननिवृत्ति-पुनर्वासकेन्द्रस्य निर्माणार्थं पर्याप्तं धनं प्रदास्यति। एतदतिरिक्तं मादकद्रव्यव्यसनेन पीडितानां जनानां सम्यक् परिचर्यायै केन्द्रे पर्याप्तकर्मचारिणः अपि सुनिश्चिताः भविष्यन्ति।

गान्धिस्मृतिदर्शनसमितेः तत्त्वाधाने सांस्कृतिक-प्रस्तुतिभिः साकं हर घर तिरंगा इति प्रतिगृहं त्रिवार्षिको ध्वजः इत्याख्या पदयात्रा आयोजिता

गान्धिस्मृतिदर्शनसमित्या ९ अगस्त नवम्यां हर घर तिरंगा इति प्रतिगृहं त्रिवार्षिको ध्वजः इत्याख्या पदयात्रा आयोजिता।

मोदिनः आह्वाने पदयात्रेयम् आयोजिता
प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः आह्वाने भारत छोड़ो आन्दोलनस्य ८२तमीं वर्षग्रन्थिम् उपलक्ष्य आयोजिता एषा पदयात्रा राजघट्टस्थितायाः गान्धिवाटिकायाः समारम्भ्य शोणदुर्गं निकषा चरती लाल गौयल हेरिटेज उद्यानं यावत् प्राप्ता सम्पन्ना अभूत्। अस्मिन् अवसरे संस्कृतिमन्त्रालयस्य संयुक्तसचिवा अमिता प्रसाद साराभाई मुख्यातिथित्वेन उपस्थिता, अनया एव हरितध्वजप्रदर्शनपूर्वकम् एषा पदयात्रा अग्रेगन्तुं समनुमता। पदयात्रायाम् अस्यां ८०० तोऽप्यधिकाः विद्यालयीयाः बालकाः महिलाः एनसीसी कैडेट सदस्याः सम्मिलिताः आसन्। यत्रावसरे सम्मिलिताः जनाः राष्ट्रभक्तिपरकान् उद्घोषान् उच्चारयन्तः आसन्। पदयात्रावसरे छात्राः 'भ्रष्टाचारः भारतं त्यज' 'भारतमातुः जयोऽस्तु' सादृशान् उद्घोषान्

उद्घोष्य देशभक्तेः प्रकटीकरणं प्रसारणं च कृतवन्तः। एतस्यां यात्रायां विभिन्नविद्यालयानां बैड इत्याख्यानि वाद्यवृन्दानि चापि सम्मिलितानि अवर्तन्त। पदयात्रातः पूर्वं, गान्धिदर्शनसमितौ राजघट्टे हर घर तिरंगा इति विषये चित्रकलास्पर्धाः एवं प्रश्नोत्तरीप्रतियोगिताः च आयोजिताः आसन्। यत्र बालकैः अत्यन्तमेवोत्साहपूर्वकं सहभागः कृतः। मुख्यातिथि अमितासारभाईवर्या उपस्थितेभ्यः जनेभ्यः हर घर तिरंगा अभियानस्य शपथवचनं कारयित्वा त्रिवर्ण ध्वजस्य सम्मानार्थम् अध्यार्थयत्। कार्यक्रमस्य अवसरे गान्धि हर्बल पार्क इति वनस्पति-वाटिकायाः उद्घाटनम् अमिता सरभाई, डॉ. अनुराधा शर्मा डॉ. ज्वाला प्रसादश्च कृतवन्तः। गान्धिस्मृतिदर्शनसमितेः निदेशकः डॉ. ज्वालाप्रसादः प्रोक्तवान् यत् अगस्त नवम्यां महात्मगान्धिनः आह्वाने समस्ते देशे भारत छोड़ो आंदोलनस्य आरम्भः जातः आसीत्। अस्य महत्त्वपूर्णस्य आन्दोलनस्य स्मृतौ भारतस्य स्वतंत्रतायै हुतिंगतेभ्यः वीरेभ्यः श्रद्धाञ्जलीन् अर्पयितुम् एषा पदयात्रा आयोजिता आसीत्।

हिमसंस्कृतवार्ताः, युवराजभट्टराई

दिल्लीसंस्कृताकादमीद्वारा स्वतन्त्रतादिवसमुपलक्ष्य अखिलभारतीयसंस्कृतकविसम्मेलनमनुष्ठितम्

हिमसंस्कृतवार्ताः, १२ अगस्त। ऐषमः अगस्त-एकादश्यां, दिल्लीसंस्कृताकादम्या स्वतन्त्रतादिवसस्य अष्टसप्ततितमीं वर्षग्रन्थिम् उपलक्ष्य हिन्दी भवनस्य विशाले सभागारे एकं भव्यमखिलभारतीयसंस्कृतकवि सम्मेलनम् आयोजितम्। एतस्मिन् विशिष्टे अवसरे संस्कृतसाहित्यस्य उत्कृष्टकवयः नैजीः नैजीः अनुपम-रचनाः संश्राव्य श्रोतृजनानां मनांसि मोहितवन्तः। इमे कवयः आसन् - आचार्यः भागीरथीनन्दः, आचार्यः कृष्णचन्द्रः त्रिपाठी, आचार्यः दयालसिंहपवारः, आचार्यः आशुतोषदयालमाथुरः, डॉ. अञ्जु राणी, डॉ. राजकुमारमिश्रः, डॉ. परमानन्दः झाः, डॉ. ऋषिराजः पाठकः, डॉ. सर्वेशकुमारमिश्रः, डॉ. युवराजः भट्टराई च। अस्मिन् सम्मेलने समस्त देशतः आहत्य उपरिप्रतिपादिताः प्रतिष्ठिताः दश कवयः समाकारिताः आसन्, एतेषु कविषु डॉ. युवराजभट्टराई वर्यः अपि अन्यतमः अवर्तत, साहित्याकादमीयुवपुरस्कारभाजनीभूतः

समर्हणीयोऽसौकविः दिव्यभावभरितां अद्वितीयामे कां संस्कृतकवितां प्रास्तौत्। एतदीया कविता न केवलं श्रोतृजनान् मंत्रमुग्धान् अकरोत्, प्रत्युत जनेषु विशेषतश्च बालकेषु नैतिकता-स्वतन्त्रता-सामाजिक-मूल्यानां भावनाः गहनतया स्पृष्टवान्। डॉ. युवराजस्य बालसाहित्यपरा रचना भारतस्य समृद्धसांस्कृतिकरिक्थस्य संस्कृतभाषायाश्च महात्तामपि प्रादर्शयत्, येन समेसपि उपस्थिताः श्रोतारः मुग्धीभूताः प्रेरिताश्च। एतस्य प्रदर्शनं न केवलम् कवितावाचनमेवासीत्, अपितु एकः अनुभवः आसीत्, येन देशभक्तेः रंगरञ्जितः उत्सवः अतोऽपि विशेषः सञ्जातः। अनेन आयोजनेन इदं सिद्धं यत् संस्कृत भाषायामद्यापि तदेव आकर्षणमस्ति प्रेरणाशक्तिरस्ति, येन संस्कृतवाङ्मयं समस्तस्य भारतीयसाहित्यस्य उपजीव्यत्वं जायते। एतत् कविसम्मेलनं न केवलं स्वतन्त्रतादिवसस्य उत्सवः आसीत्, प्रत्युत भारतीयसंस्कृतेः संस्कृतभाषायाः च संवाहकानां सम्मेलनमपि आसीत्। दिल्लीसंस्कृताकादमीद्वारा आयोजितमिदं कविसम्मेलनं, आराध्ने संस्कृतसाहित्यं नवीनशिखरसानौ प्रापणस्य दिशि एकः महत्त्वपूर्णः पदक्षेपः वर्तते। एतन्निभैः आयोजनैः न केवलं नव्यपीठिकाजनैः संस्कृताध्याययनं प्रति प्रेरणा प्राप्यते, अपितु एतद् अस्माकं सांस्कृतिकं रिक्थं सुरक्षितुम् अपि योगदानं ददाति।

Shimla News : शिमलायां

शतकोटिरूप्यकैः ऊर्जादक्षतायाः

आधुनिकव्यावसायिकसङ्कलस्य निर्माणं भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेशे हरित- ऊर्जासंयोजनं कर्तुं हिमुडा राज्ये प्रथमं ऊर्जादक्षता- आधुनिक- व्यावसायिकसङ्कलं निर्मास्यति। शिमलानगरस्य विकासनगरे प्रायः १०० कोटिरूप्यकाणां व्ययेन वाणिज्यिकसङ्कलस्य निर्माणं भविष्यति। ऊर्जा-उपभोगं न्यूनीकर्तुं योजना- वास्तुकला- विद्यालयस्य सहकारेण अस्मिन् भवने आधुनिक- प्रौद्योगिकीनां उपयोगः भविष्यति। नगरनियोजन- आवास- तकनीकी-शिक्षामन्त्री राजेशधर्माणी दिल्लीनगरस्य योजना-वास्तुकला-विद्यालयेन सह ज्ञापनपत्रे हस्ताक्षरं कृतवान्। धर्माणी अवदत् यत् भवनस्य मानचित्रं मासत्रयेण अन्तः सञ्जीकृत्य अस्मिन् वर्षे निर्माणकार्यं आरभ्यत इति लक्ष्यम् अस्ति। आधुनिकव्यापारसङ्कलम् आगामिवर्षद्वये सज्जं भविष्यति। भवने कार्यालयाः, खुदराशुद्धला, बहु-उद्देशीयभवनं, भोजशाला, खाद्यकेन्द्रम् इत्यादयः आधुनिकसुविधाः भविष्यन्ति। भवनस्य सम्पूर्णं विद्युत् सौरमण्डलात् उपलभ्यते। सः अवदत् यत् एषा परियोजना सर्वकारस्य लक्ष्यानुसारं उच्च-भवनपदवीप्राप्त्यर्थं महत्त्वपूर्णा सिद्धा भविष्यति। अस्मिन् अवसरे वास्तुशास्त्रविभागस्य योजना-वास्तुकला-विद्यालयस्य च राजीवगान्धी-अभियांत्रिकी- महाविद्यालयस्य, नागरोटा- काङ्गड़ाजनपदस्य च मध्ये तकनीकीज्ञानस्य सहभागितायाः कृते अपि ज्ञापनपत्रे हस्ताक्षरं कृतम्। राज्ये हिल- आर्किटेक्चरस्य विशेषज्ञप्राप्यक्रमस्य आरम्भस्य विषये अपि चर्चा कृतवान्। देहल्या योजना एवं वास्तुकलाविद्यालयस्य निदेशकः प्रो. वी. के. पॉलः इत्यनेन एमओयू हस्ताक्षरकार्यक्रमस्य कार्यविधिः कृता, अस्मिन् अवसरे हिमुडा इत्यस्य वरिष्ठाः अधिकारिणः अपि उपस्थिताः आसन्।

